

Gospodarske i okolišne javne politike Europske unije

Institucije i politički sustav Europske unije

prof.dr.sc. Davor Škrlec

[Ta fotografija](#) korisnika Nepoznat autor: licenca [CC BY-SA](#)

Institucije Europske unije

- Europsko vijeće
- Vijeće Europske unije
- Europska komisija
- Europski parlament
- Revizorski sud
- Sud Europske unije
- Europska središnja banka

2

Pravo Europske unije

■ Primarni izvori prava

- Ugovor o Europskoj uniji (pročišćena inačica iz 2016.)
- Ugovor o funkcioniranju Europske unije (pročišćena inačica iz 2016.)
- Ugovor o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju (pročišćena inačica iz 2016.)
- Povelja Europske unije o temeljnim pravima

- 3 ■ svi tekstovi Ugovora i kronološki pregled razvoja političkog sustava EU dostupan je na poveznici:

[Ugovori trenutačno na snazi - EUR-Lex \(europa.eu\)](http://eur-lex.europa.eu)

Ugovor o Europskoj uniji

Članak 1.

Ovim Ugovorom VISOKE UGOVORNE STRANKE među sobom osnivaju EUROPSKU UNIJU, dalje u tekstu „Unija” kojoj države članice dodjeljuju nadležnosti za postizanje zajedničkih ciljeva.

Ovaj Ugovor označuje novu fazu u procesu stvaranja sve tješnje povezane unije među narodima Europe, u kojoj se odluke donose na što otvoreniji način i na razini što je moguće bližoj građanima.

Unija se temelji na ovom Ugovoru i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (dalje u tekstu „Ugovori”). Ta dva Ugovora imaju istu pravnu vrijednost. Unija zamjenjuje i nasljeđuje Europsku zajednicu.

Članak 2.

Unija se temelji na vrijednostima poštovanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava, uključujući i prava pripadnika manjina. Te su vrijednosti zajedničke državama članicama u društvu u kojem prevladavaju pluralizam, nediskriminacija, tolerancija, pravda, solidarnost i jednakost žena i muškaraca.

Ugovor o Europskoj uniji

- Preambula

- ODLUČIVŠI da ostvare jačanje i konvergenciju svojih gospodarstava i uspostave ekonomsku i monetarnu uniju, uključujući jedinstvenu i stabilnu valutu u skladu s odredbama ovog Ugovora i Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
- ODLUČNI da promiču gospodarski i socijalni napredak svojih naroda, uzimajući u obzir načelo održivog razvoja i u okviru ostvarivanja unutarnjeg tržišta, čvršće povezanosti i zaštite okoliša, te da provode politike koje osiguravaju da pomaci u gospodarskoj integraciji budu popraćeni usporednim napretkom u drugim područjima,

Ugovor o Europskoj uniji

- Članak 3.

stavak 3. Unija uspostavlja unutarnje tržište. Ona radi na održivom razvoju Europe koji se temelji na uravnoteženom gospodarskom rastu i stabilnosti cijena, visoko konkurentnom socijalnom tržišnom gospodarstvu, s ciljem pune zaposlenosti i društvenog napretka, te visokoj razini zaštite i poboljšanja kvalitete okoliša. Ona promiče znanstveni i tehnološki napredak.

Ona suzbija društvenu isključenost i diskriminaciju, promiče socijalnu pravdu i zaštitu, ravnopravnost žena i muškaraca, međugeneracijsku solidarnost i zaštitu prava djeteta.

Ona promiče ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju te solidarnost među državama članicama.

Ona poštuje svoju bogatu kulturnu i jezičnu raznolikost te osigurava očuvanje i unapređenje kulturnog nasljeđa Europe.

Ugovor o Europskoj uniji

Članak 21.

Stavak 2. Unija utvrđuje i provodi zajedničke politike i djelovanja i nastoji ostvariti visok stupanj suradnje u svim područjima međunarodnih odnosa radi:

- (a) zaštite svojih vrijednosti, temeljnih interesa, sigurnosti, neovisnosti i cjelovitosti;
- (b) učvršćivanja i podrške demokraciji, vladavini prava, ljudskim pravima i načelima međunarodnog prava;
- (c) očuvanja mira, sprečavanja sukoba i jačanja međunarodne sigurnosti u skladu s ciljevima i načelima Povelje Ujedinjenih naroda, načelima Helsinškoga završnog akta i ciljevima Pariške povelje, uključujući i one koji se odnose na vanjske granice;
- (d) podupiranja održivog gospodarskog i socijalnog razvoja te razvoja zaštite okoliša u zemljama u razvoju, prvenstveno radi iskorjenjivanja siromaštva;
- (e) poticanja integracije svih zemalja u svjetsko gospodarstvo, uključujući i postupnim ukidanjem ograničenja u međunarodnoj trgovini;
- (f) pružanja pomoći razvoju međunarodnih mjera za očuvanje i poboljšanje kvalitete okoliša i održivog upravljanja svjetskim prirodnim bogatstvima, kako bi osigurala održivi razvoj;
- (g) pružanja pomoći stanovništvu, zemljama i regijama pogođenima prirodnim nepogodama ili nesrećama izazvanima ljudskim djelovanjem; te
- (h) promicanja međunarodnog sustava utemeljenog na snažnijoj multilateralnoj suradnji i dobrom globalnom upravljanju.

Ugovor o funkcioniranju Europske unije

■ Članak 1.

1. Ovim se Ugovorom uređuje funkcioniranje Unije te se utvrđuju područja, razgraničenje i aranžmani za izvršavanje njezinih nadležnosti.
2. Ovaj Ugovor i Ugovor o Europskoj uniji Ugovori su na kojima se temelji Unija. Na ova se dva Ugovora, koja imaju istu pravnu snagu, upućuje kao na "Ugovore".

[Ta fotografija](#) korisnika
Nepoznat autor: licenca
[CC BY-SA](#)

Pravo Europske unije

- sekundarni izvori prava:
 - pravni akti koje donose institucije Europske unije
 - međunarodni ugovori koje sklapa Europska unija
 - praksa Suda Europske unije

Pravni akti Europske unije

- **obvezujući akti:** pravi akti Europske unije koji obvezuju države članice; mogu biti **zakonodavni** i **nezakonodavni**
- **zakonodavni obvezujući akti** (čl. 288 Ugovora o funkcioniranju Europske unije) donose se u redovnom ili posebnom zakonodavnom postupku
 - **uredba:** zakonodavni akt koji je obvezujući u cijelosti i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama
 - države članice ne smiju prenositi uredbe u nacionalno zakonodavstvo (osim ako nije propisana mjera radi stvaranja uvjeta za provedbu i primjene uredbe)
 - države članice su obvezne ukloniti nacionalna pravila ako su istovjetna odredbama uredbi
 - države članice su obvezne ukloniti nacionalna pravila u suprotnosti s uredbama

Pravni akti Europske unije

- **obvezujući akti:** pravi akti Europske unije koji obvezuju države članice; mogu biti **zakonodavni i nezakonodavni**
- **zakonodavni obvezujući akti** (čl. 288 Ugovora o funkcioniranju Europske unije) donose se u redovnom ili posebnom zakonodavnom postupku
 - **direktiva:** zakonodavni akt koji je obvezujući za države glede rezultata koje je potrebno postići, dok je izbor oblika i metoda postizanja tih rezultata prepušten nacionalnim tijelima država članica
 - **odluka:** u cijelosti obvezujući zakonodavni akt

Pravni akti Europske unije

- **nezakonodavni obvezujući akti:** obvezujući akti opće primjene (sekundarni izvori prava) koje donosi Komisija ili Vijeće na temelju ovlaštenja dodijeljenih zakonodavnim aktima
- također se nazivaju direktivama, uredbama ili odlukama, ali se ovisno o primjeni dodaje pridjev *delegirana* ili *provedbena*
 - *delegirani akt* nezakonodavni akt (Čl. 290 UFEU) kojem je svrha dopuniti ili izmijeniti neke dijelove zakonodavnog akta koji nisu ključni. Komisiji se delegira ovlast, ali Europski parlament i Vijeće imaju pravo ulaganja prigovora ili opoziva prije stupanja na snagu
 - *provedbeni akt* nezakonodavni akt (Čl. 291 UFEU) koji donosi Komisija ili Vijeće, Europski parlament samo nadzire izvršenje provedbenih ovlasti
- posebna kategorija su nezakonodavni akti koje donose institucije Europske unije izravno na temelju Osnivačkih ugovora (npr. odluke Vijeća ili Europskog vijeća iz područja vanjske politike, sigurnosti i obrane—zajedničke politike

Pravni akti Europske unije

- **neobvezujući akti:** pravni akti i ostali službeni dokumenti institucija, tijela, agencija i ureda Europske unije koji ne obvezuju države članice i građane Europske unije
 - preporuke i mišljenja
 - rezolucije
 - deklaracija
 - zelene knjige: akti koje objavljuje Europska komisija za poticaj rasprave o određenim temama
 - bijele knjige: akti koje objavljuje Europska komisija, a sadržavaju prijedloge za djelovanje Europske unije na određenom području
 - komunikacije: akti kojima Europska komisija definira politike Europske unije na određenim područjima
 - izvješća: akti kojima Europska komisija izvješćuje o provedbi javnih politika

Hvala na pozornosti

e-pošta:
davor.skrlec@fer.hr

